

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The relationship between risk management based on theory and risk management processes based on Ministry of education policy use of information technology in Primary Education Schools of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

พิมพ์ทิพย์ ปัญญาบุญ และ สฤณีพงษ์ ลิ้มปิยะฐียร

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Email : pim-thip@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2) ศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 246 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และครูผู้สอนหรือครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีและกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ซึ่งทุกข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้อง 0.66 – 1.00 และได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมักจะเป็นจริง ขณะที่การพิจารณาเป็นรายด้านมีผลเรียงตามลำดับดังนี้ การควบคุมความเสี่ยง การกำจัดความเสี่ยง การยอมรับความเสี่ยง และการถ่ายโอนความเสี่ยง (2) กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยรวมอยู่ในระดับมักจะเป็นจริง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์ การรายงานและติดตามผล การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (3) การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq .01$)

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎี, กระบวนการบริหารความเสี่ยง

Abstract

The purpose of this study were to (1) study the risk management based on theory of information technology in Primary Education Schools of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. (2) study the risk management process based on Ministry of Education policy use of information technology in the Primary Education Schools. (3) study the relationship between risk management based on theory of risk management processes based on Ministry of education policy use of information technology in the Primary Education Schools. Two hundred and forty-six samples were school administrators and general teachers or the teachers who worked with information technology in the schools. The size of the samples was drawn from Krejcie & Morgan's table sampling. The research instruments was questionnaires of risk management based on theory and risk management processes based on Ministry of Education policy use of information technology in Primary Education Schools. The scale was of the seven levels. All question items had an ioc index at 0.66 – 1.00 and the reliability of the questionnaire was 0.98. The statistics used in data analysis were the frequency, percentage, mean, and standard deviation and Pearson's correlation. The results showed that (1) the overall levels using of the risk management based on theory of information technology in Primary Education Schools were often true. When considering to order risk management levels were treat, terminate, take and transfer risks, respectively. (2) the overall risk of management process based on Ministry of Education policy use of information technology in Primary Education Schools were often true. When considering to the risk management process were objective setting, reporting and monitoring, risk identification, risk assessment and risk response, respectively. (3) The risk management based on theory and risk management processes based on Ministry of Education policy use of information technology in the Primary Education Schools, were related to positive aspects of significance at .01

Keywords: information technology, risk management theory, risk management processes

1. บทนำ

ปัจจุบันมีการนิยมนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษากันอย่างแพร่หลาย เพื่อให้ผลของการทำงานมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี แต่ในด้านการใช้งาน ผู้ใช้ยังขาดความรู้ความเข้าใจขาดเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ ซึ่งบางครั้งมักจะใช้ในทางที่ไม่ถูกวิธี ไม่ถูกต้อง หรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน จึงก่อให้เกิดผลเสียในการดำเนินการด้านต่างๆ ตามมา สถิตย์พงษ์ ลิ้มปุษุทธิ์ และนิตยา ภัตสรศิริ [1] ปัจจุบันกระแสการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมาก หลายประเทศพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจ และสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ แต่การพัฒนาประเทศต้องมีการนำความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อ

สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ด้านต่างๆโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่เด็กเยาวชนและประชาชนได้เรียนรู้ อย่าง ถูก ต้อง เหมาะ สม ดัง จะ เห็น ได้ ว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในขณะเดียวกันก็คำนึง ถึงประโยชน์และโทษที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาพัฒนา และประยุกต์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาเป็นความรู้ในระดับที่สูงขึ้นรวมถึงรู้จักคิด วิเคราะห์ถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากการใช้ที่ไม่เหมาะสมได้ด้วย ทั้งนี้โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย หรือไอที 2010 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 [2] ที่

สนับสนุนให้มีการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนและการบริหารอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเรียนการสอนและการบริหารกระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดนโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาขึ้นเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา และเพื่อเป็นการป้องกันภัยทางอินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้เรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนได้ใช้ประโยชน์และเข้าถึงบริการได้จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความเหมาะสม จึงมีนโยบายและมาตรฐานการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาดำเนินการตามแนวนโยบายและมาตรการดังกล่าว

แต่เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระบบที่กว้างขวางที่มีทั้งประโยชน์และโทษ ซึ่งเมื่อสถานศึกษานำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มักจะเกิดความเสียหายเพราะผู้เรียนไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความเหมาะสม นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงศึกษาธิการ [3]

นอกจากนี้ มีงานวิจัยตลอดจนนักวิชาการได้ศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาพบว่าสถานศึกษาที่ได้ดำเนินการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อังยังมีการใช้งานที่ไม่คุ้มค่า และไม่เหมาะสมกับการใช้งานขาดระบบการป้องกัน การเข้าถึงข้อมูล โดยข้อมูลสารสนเทศส่วนใหญ่ไม่มีความทันสมัย ไม่เป็นปัจจุบันเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงระบบข้อมูลบ่อย ระบบฐานข้อมูลจึงไม่มีประสิทธิภาพ มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในการใช้ซอฟต์แวร์ ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษานำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจ ขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ครูผู้สอนขาดประสบการณ์ในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ไม่สามารถสอดแทรกเนื้อหาความรู้ได้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนนักเรียนส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อความบันเทิงมากกว่าเพื่อการศึกษาหาความรู้ ไม่มีการกลั่นกรองเนื้อหาในอินเทอร์เน็ต ดังจะเห็นได้ว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการบริหารงานในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องรู้จักการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนใช้กระบวนการในการบริหารความเสี่ยงได้อย่างถูกต้องเป็นระบบเป็นขั้นตอน เพื่อลดความเสี่ยงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา ดวงใจช่วยตระกูล [4]

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวิธีการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีโดยการยอมรับความเสี่ยงการควบคุมความเสี่ยง การถ่ายโอนความเสี่ยง และการกำจัดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มีประสิทธิภาพโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ ระบุความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง จัดการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง รวมถึงรายงานและติดตามผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา กลุ่ม ต ร ว จ ส อ บ ภ า ย ใน ระ ด บ ก ระ ท ร ว ง กระทรวงศึกษาธิการ [5]

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีนี้เพื่อให้ครูผู้สอน ผู้ปกครองร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสี่ยงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่เหมาะสมซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทโดยตรงในการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีในสถานศึกษาผ่านการใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในสถานศึกษา ตลอดจนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้มีความถูกต้องเหมาะสม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน เพื่อให้ดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่องการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎี ในด้านการยอมรับความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การถ่ายโอนความเสี่ยง และการกำจัดความเสี่ยง รวมทั้งมีความสนใจในเรื่องกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และการรายงานและติดตามผล นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีความประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความ

เสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้เป็นประโยชน์ในด้านการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎี ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อศึกษากระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. สมมุติฐานการวิจัย

การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความสัมพันธ์กัน

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีที่ประกอบด้วยการยอมรับความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การถ่ายโอนความเสี่ยง และการกำจัดความเสี่ยง และศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุความเสี่ยง การประเมิน

ความเสี่ยง การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง และการรายงานและติดตามผล

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 376 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 246 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) [6] ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบด้านการดูแลงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา และกลุ่มครูผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในสถานศึกษา แต่เป็นผู้ที่ครูผู้สอนในสถานศึกษายอมรับ จำนวน 123 สถานศึกษา

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่หนึ่ง การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎี (4 Ts) ประกอบด้วย การยอมรับความเสี่ยง (Take risk) การควบคุมความเสี่ยง (Treat risk) ถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer risk) และการกำจัดความเสี่ยง (Terminate risk)

ตัวแปรที่สอง กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective setting) การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Response) และการรายงานและติดตามผล (Reporting and Monitoring)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิทยฐานะ เขตที่ตั้งของสถานศึกษา และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง (4 Ts) ตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาจำนวน 21 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) [7] โดยแบ่งออกเป็น 7 ระดับ คือ เป็นจริงเสมอ มักจะเป็นจริง เป็นความจริงบางครั้ง ปานกลาง บางครั้งแต่ไม่เป็นความจริง ไม่ค่อยจริง ไม่เป็นความจริง

ตอนที่ 3 ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 23 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) [7] โดยแบ่งออกเป็น 7 ระดับ คือ เป็นจริงเสมอ มักจะเป็นจริง เป็นความจริงบางครั้ง ปานกลาง บางครั้งแต่ไม่เป็นความจริง ไม่ค่อยจริงไม่เป็นความจริง

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามให้สถานศึกษา จำนวน 123 สถานศึกษา และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 63 สถานศึกษา และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนหรือครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตอบแบบสอบถาม แล้วดำเนินการส่งกลับคืน ได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 123 ชุด และได้รับแบบสอบถามจากครูผู้สอนหรือครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จำนวน 123 ชุด รวม 246 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 จนถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2559

5.3.การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้นำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าความ

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson product-moment correlation coefficient

6. ผลการวิจัย

6.1 สภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงสูง (56.10%) มีช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป (42.30%) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (49.60%) สถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา (50.00%) ครูผู้สอนหรือครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา (46.70%) อื่นๆ (3.30) วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ (32.50%) วิทยฐานะครู (26.00%) สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตบางปะหัน (26.82%) และประเภทสถานศึกษา ขนาดเล็ก(52.03%)

6.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง (4 Ts) ตามทฤษฎี

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง (4 Ts) ตามทฤษฎีอันได้แก่ การยอมรับความเสี่ยง (Take risk) การควบคุมความเสี่ยง (Treat risk) การถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer risk) และการกำจัดความเสี่ยง (Terminate risk) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีเป็นรายด้านดังนี้

รายการ	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
การยอมรับความเสี่ยง	5.52	0.92	ระดับมักจะเป็นจริง
การควบคุมความเสี่ยง	5.53	0.94	ระดับมักจะเป็นจริง
การถ่ายโอนความเสี่ยง	5.36	0.92	ระดับมักจะเป็นจริง
การกำจัดความเสี่ยง	5.53	0.99	ระดับมักจะเป็นจริง
รวม	5.48	0.88	ระดับมักจะเป็นจริง

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารความเสี่ยง (4 Ts) ตามทฤษฎีอันได้แก่ การยอมรับความเสี่ยง (Take risk) การควบคุมความเสี่ยง (Treat risk) การถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer risk) และการกำจัดความเสี่ยง (Terminate risk) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน

สถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมักจะเป็นจริง ($\bar{X} = 5.48$, $S.D = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การควบคุมความเสี่ยง ($\bar{X} = 5.53$, $S.D = 0.94$) และการกำจัดความเสี่ยง ($\bar{X} = 5.53$, $S.D = 0.99$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การถ่ายโอนความเสี่ยง ($\bar{X} = 5.36$, $S.D = 0.92$)

6.3 ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการของผู้บริหารด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการของผู้บริหารด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective setting) การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง (Risk Response) และการรายงานและติดตามผล (Reporting and Monitoring)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการของผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน เป็นรายด้าน ดังนี้

รายการ	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
การกำหนดวัตถุประสงค์	5.54	1.03	ระดับมักจะเป็นจริง
การระบุความเสี่ยง	5.46	0.99	ระดับมักจะเป็นจริง
การประเมินความเสี่ยง	5.42	1.08	ระดับมักจะเป็นจริง
การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง	5.38	1.09	ระดับมักจะเป็นจริง
การรายงานและติดตามผล	5.51	1.10	ระดับมักจะเป็นจริง
รวม	5.46	1.00	ระดับมักจะเป็นจริง

จากตารางที่ 3 พบว่ากระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective setting) การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

(Risk Response) และการรายงานและติดตามผล (Reporting and Monitoring) พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมักจะเป็นจริง ($\bar{X} = 5.46$, $S.D = 1.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 5.54$, $S.D = 1.03$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ($\bar{X} = 5.38$, $S.D = 1.09$)

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาด้านการยอมรับความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับด้านการควบคุมความเสี่ยงสูงสุด ($r = .891$) และด้านการยอมรับความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับด้านการถ่ายโอนความเสี่ยงต่ำสุด ($r = .804$) และกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับด้านการรายงานและติดตามผลสูงสุด ($r = .949$) และด้านการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงต่ำ ($r = .762$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันทางบวกรายด้านและรายข้อทุกข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 พบว่า โดยรวมและรายด้าน การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาด้านการกำจัดความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ สูงสุด ($r = .880$) และการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาด้านการควบคุมความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการรายงานและติดตามผล ต่ำสุด ($r = .665$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมักจะเป็นจริง เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎี และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนในชั้นวัดกรรมและเทคโนโลยีในการถ่ายทอดความรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงกมล กิ่งจำปา [8] ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายหรือให้การสนับสนุนและส่งเสริมความสามารถการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครู และแหล่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ มากที่สุดคือจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

7.2 กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการของผู้บริหารด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมักจะเป็นจริง เป็นเพราะกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีขั้นตอนหรือมีองค์ประกอบที่สำคัญเพื่อให้การดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ คงจูน [9] ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการบริหารความเสี่ยงคือ การจัดตั้งผู้บริหารงานด้านการบริหารความเสี่ยงและทีมบริหารความเสี่ยงขององค์การที่จะต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงขององค์การ และสามารถในการสร้างทีมที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ผู้รับผิดชอบงานบริหารความเสี่ยงไม่จำเป็นต้องมีความรอบรู้ทุกด้านแต่ควรเป็นผู้ที่มีความสนใจงานด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างแท้จริง โดยผู้รับผิดชอบงานบริหารความเสี่ยงมีหน้าที่ในการกำหนดของเขตและเป้าหมายงานบริหารความเสี่ยงขององค์การร่วมกับทีมงานบริหารด้านอื่นขององค์การ วางกรอบ แนวทางการคิด วิเคราะห์ความเสี่ยงขององค์การ สร้างทีมนักบริหารความเสี่ยงขององค์การร่วมมือกับหน่วยงานด้านอื่นขององค์การในขั้นตอนการวิเคราะห์ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การวางแผนกลยุทธ์ด้านการบริหารความเสี่ยง การติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงขององค์การ เมื่อจัดตั้งทีมบริหารความเสี่ยงได้แล้วขั้นตอนที่สำคัญต่อไปคือการวางขอบเขตและวัตถุประสงค์ของงานบริหารความเสี่ยง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 การบริหารความเสี่ยงตามทฤษฎีพบว่าด้านการถ่ายโอนความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่ยอมถ่ายโอนความเสี่ยงไปให้หน่วยงานภายนอก เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน รับผิดชอบ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาถึงทางเลือกที่จะถ่ายโอนความเสี่ยงไปให้หน่วยงานภายนอกรับผิดชอบมากยิ่งขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา

8.2 กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการด้านการจัดการและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาขาดการกำกับติดตามและประเมินผล ดังนั้นในการใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้

ความสำคัญกับการกำกับ ติดตามและประเมินผล เพราะจะส่งผลถึงการจัดทำแผนการแก้ปัญหาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] สฤณีพงษ์ ลิมปิษเฐียร และนิตยา ภัสสรศิริ, “ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา,” นนทบุรี, สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557.
- [2] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553, กระทรวงศึกษาธิการ, 2553.
- [3] แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 2) ประเทศไทย พ.ศ. 2554–2556, สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร, 2554.
- [4] ดวงใจ ช่วยตระกูล, “การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- [5] คู่มือการบริหารความเสี่ยง, กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกระทรวง, 2556.
- [6] V. Krejcie, Robert and Morgan, W. Daryle “Determinining Sample Size for Research Activities,” Educational and Psychological Measurement. Vol 30, pp. 607-610, 1970.
- [7] R. Likert, A Technique for the Measurement of Attitudes, Archives of Psychology, 1932.
- [8] ดวงกมล กิ่งจำปา, “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2,” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2555.

- [9] กิ่งกาญจน์ คงจูน, “การบริหารจัดการความเสี่ยงทางด้านการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับศึกษาเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 3,” สารศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2553.
- [10] วิไลพร ทวีลาภพันทอง, “Why is Risk Management Important?,” ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและการประชุมห้องสมุดเฉพาะสามัญประจำปี 2553 เรื่อง การบริหารความเสี่ยงสำหรับห้องสมุดยุคใหม่, กรุงเทพฯ: ชมรมห้องสมุดเฉพาะ สมาคมห้องสมุดประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ร่วมกับศูนย์ประสานงานสารนิเทศสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกรมวิทยาศาสตร์บริการ, 2553.